

travelbook

Teneryfa

Bezdroża

Mistrzowska **ERGO**
#ochrona **HESTIA**

Autor: Berenika Wilczyńska

Aktualizacja: Anna Truszkowska

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Aleksander Król

Korekta: Barbara Faron

Redakcja techniczna i skład: Sabina Binek

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Kroczak

Źródło danych kartograficznych: OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Autorka wyraża podziękowania dla biura Turismo de Tenerife.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beter3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-2827-3

Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKcje	7
INFORMACJE PRAKTYCZNE	13
PRZED WYJAZDEM	14
Wybór czasu podróży	14
Źródła informacji	15
Formalności	17
DOJAZD	20
Samolotem	20
Promem	21
NA MIEJSCU	22
Transport	22
Noclegi	28
Wyżywienie	31
Pamiątki i zakupy	33
Aktywny wypoczynek	33
INFORMATOR A-Z	35
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	43
KRAJOZNAWCZE ABC	45
Rzeźba terenu	46
Klimat	48
Przyroda	50
Historia	53
SPOŁECZEŃSTWO	55
Religia	56
Język	56
Polityka i gospodarka	57
KULTURA I SZTUKA	58
Architektura	58
Muzyka i taniec	60
Święta i festiwale	61
KUCHNIA	64

ZWIEDZANIE TENERYFY	67
SANTA CRUZ DE TENERIFE	68
LA LAGUNA	81
GÓRY ANAGA	92
POWIAT ACENTEJO	98
PUERTO DE LA CRUZ	104
LA OROTAVA	114
PARK NARODOWY EL TEIDE	124
ICOD DE LOS VINOS	133
ISLA BAJA	138
GÓRY TENO	142
▶ PIESZE WYCIECZKI NA TENERYFIE	144
POŁUDNIE WYSPY	149
▶ WYCIECZKA NA LA GOMERĘ	156
▶ PLAŻE TENERYFY	158
INTERIOR POŁUDNIA	160
COSTA DEL SILENCIO, LAS GALLETAS I EL MEDANO	163
WSCHÓD WYSPY	166
SŁOWNICZEK	171
INDEKS	174

Spis ramek

Co zabrać? _____	15
Teneryfa w internecie _____	16
Placówki dyplomatyczne _____	18
Telefony alarmowe _____	19
Linie lotnicze _____	27
Sprzedaż rękodzieła, pamiątek i produktów _____	33
Dni wolne od pracy _____	35
Wybrane targi _____	42
Teneryfa w liczbach _____	45
Ochrona przyrody _____	51
Festiwal na Teneryfie _____	61
Najpopularniejsze święta ludowo-religijne na Teneryfie _____	62
<i>Guanchinches</i> i kąpieliska _____	65
Wina z Teneryfy _____	66
La Ruta de la Tapa _____	88
Miody z Teneryfy _____	100
Winiarnie na Teneryfie _____	102
Karminowy barwnik _____	117
Rękodzieło artystyczne i kanaryjskie balkony _____	119
Temperatury i mikroklimat _____	125
Wulkanizm _____	130
Obserwacja waleń _____	151
Rodzina rozrywka _____	153
Żółta łódź podwodna _____	164

Spis map

Santa Cruz de Tenerife _____	71
San Cristóbal _____	82–83
La Orotava _____	116

Atrakcje Tenerify

DZIEŁA NATURY

Okolice wioski Masca

Na północnym zachodzie wyspy, w skalistych górach Teno, leży Masca, wyglądająca jak zaginiona wioska, w której zatrzymał się czas. Położona jest wyjątkowo malowniczo w cieniu palm i skalistych szczytów.

Kup książkę

Poleć książkę

Niedostępne góry Anaga

Dzikiem i strome góry, małe miasteczka z dala od cywilizacji (np. Taganana), zielone doliny, kręte drogi i piękne widoki z *miradores* (punktów widokowych) znajdują się w zasięgu kilkunastu kilometrów od Santa Cruz, stolicy Teneryfy.

Cueva del Viento – Jaskinia Wiatru

Jest to najdłuższy tunel wulkaniczny w Unii Europejskiej. Podczas wycieczki z przewodnikiem można zwiedzić fragment jaskini lawowej i obejrzeć zadziwiające formacje skalne.

Los Gigantes

W Masywie Teno można podziwiać olbrzymie, niemal pionowe klify, wyrastające z morza na wysokość ok. 600 m. W takim otoczeniu każdy może poczuć ogrom i siłę kanaryjskiej natury oraz popalać się na pobliskiej czarnej plaży.

Kup książkę

Poleć książkę

Wulkan El Teide

Wycieczka na wulkan El Teide to jedna z największych atrakcji Wysp Kanaryjskich. Droga asfaltowa do dolnej stacji kolejki gondolowej (Teleférico) wiję się zakrętami przez lasy i przebija przez morze chmur, biegnąc wśród skał i zastygłej lawy. Do wysokości 3555 m n.p.m. wjeżdża się kolejką linową, a na sam szczyt wulkanu (Pico del Teide), który mierzy 3718 m n.p.m., trzeba wspiąć się pieszo. W pogodny dzień widać z niego zarysy pozostałych wysp archipelagu.

Kup książkę

Poleć książkę

MIASTA I MIASTECZKA

Puerto de la Cruz

W Puerto de la Cruz można skorzystać z kompleksu wodnej rozrywki – Costa Martiánez. Miłośnicy przyrody powinni koniecznie odwiedzić Ogród Botaniczny (Jardín Botánico de Aclimatación de La Orotava) z ciekawymi okazami gatunków drzew tropikalnych i roślin z całego świata.

Piękne miasteczka

Po Teneryfie rozsianych jest wiele miasteczek z doskonale zachowaną tradycyjną kanaryjską architekturą. Koniecznie należy przepacerować się wśród starych kamieniczek Ga-

rachico – dawniej najważniejszego portu Teneryfy, oraz odwiedzić uroczysko Icod de los Vinos, gdzie rośnie słynna, najstarsza na świecie dracena smocza – Drago Milenario.

Stolica wyspy

W wielkomiejskim Santa Cruz warto zobaczyć piękną starówkę z barokowym kościołem Niepokalanego Poczęcia (Iglesia de la Concepción), zajrzeć do hali słynnego miejskiego rynku Mercado de Nuestra Señora de África oraz odwiedzić nadmorski kompleks wypoczynkowy Parque Marítimo César Manrique.

Kup książkę

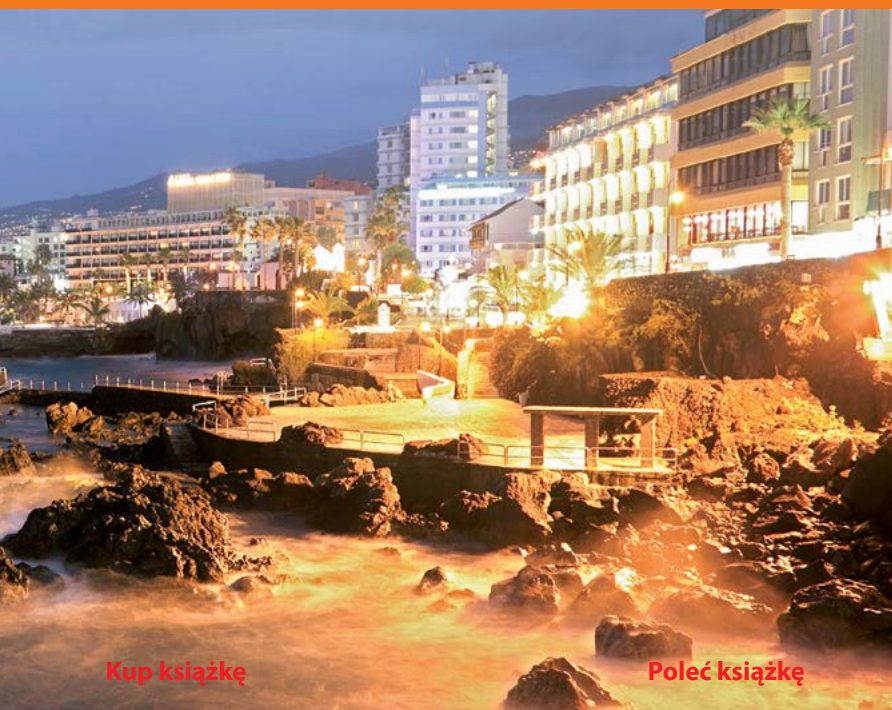
Poleć książkę

Urokliwe starówki

Niepowtarzalnymi starówkami mogą się poszczycić miasta San Cristóbal de La Laguna (w skrócie La Laguna – miejscowość wpisana na Listę UNESCO) i La Orotava (z misternie rzeźbionymi balkonami). Spacer po stromych, brukowanych uliczkach pozwala poznać najpiękniejszą architekturę kanaryjską, w tym kościoły z XVI, XVII i XVIII w.

Kup książkę

Poleć książkę

ATRAKCJE NIE TYLKO DLA DZIECI

Wizyta w Loro Parque i Siam Park

Loro Parque na północy oraz Siam Park na południu wyspy to idealne miejsca rozrywki dla rodzin z dziećmi. W Loro Parque można oglądać pokazy delfinów, lwów morskich, papug i orek oraz odbyć spacer szklanym tunelem, nad którym pływają rekiny. Z kolei w Siam Park dzieci i dorośli mogą oddać się wodnemu szaleństwu w basenach i na zjeżdżalniach.

Wypoczynek na plażach

Nawet gdy imponujący szczyt El Teide przycioszony jest śniegiem, na południu wyspy wciąż można się kąpać w ciepłym, słonym oceanie. Szereg doskonałych plaż z żółtym lub czarnym piaskiem oferuje turystom słońce niemal przez 365 dni w roku.

Podziwianie panoram

Na wszystkich Wyspach Kanaryjskich znajdują się charakterystyczne *miradores*, czyli punkty widokowe. Na Teneryfie jest ich aż 45. Wiele z tych oferujących najpiękniejsze widoki miejsc znajduje się tuż przy trasach samochodowych. Widząc znak drogowy z nazwą *mirador*, z pewnością warto się zatrzymać.

Degustacja kanaryjskiej kuchni

Konieczne należy spróbować świeżej ryby z Atlantyku oraz innych specjałów kanaryjskiej kuchni (np. ziemniaczków *papas arrugadas* z sosem *mojo*). Warto nacieszyć się też pysznymi owocami, które mają wyjątkowy smak i zapach. Obowiązkowo trzeba wstąpić do lokalu o nazwie *zumería* i zamówić jeden z doskonałych soków ze świeżo wyciskanych owoców. Teneryfa słynie również z produkcji wyśmienitych win.

Udział w karnawale w Santa Cruz de Tenerife

Corocznym hitem zimy jest jeden z najhuczniej obchodzonych karnawałów na świecie. Stroje uczestników są wyjątkowo kolorowe i fantazyjne, a atmosfera zachęca do dołączenia do barwnych korowodów przebierańców.

Kup książkę

Poleć książkę

Przed wyjazdem

WYBÓR CZASU PODRÓŻY

Wyspy Kanaryjskie, do których zalicza się Teneryfa, nazywane są archipelagiem wiecznej wiosny. Panuje na nich łagodny klimat podzwrotnikowy, doskonale sprzyjający wypoczynkowi. Wyspa jest zielona przez wszystkie dni roku, średnia roczna temperatura powietrza wynosi 22°C, a na niebie codziennie widać słońce. Ze względu na korzystny klimat i słoneczną pogodę, sezon turystyczny na Teneryfie trwa przez cały rok. Latem na wyspę przyjeżdżają głównie ludzie uciekający

przed upałami panującymi na kontynencie europejskim (choć i tutaj mogą się zdarzyć fale gorąca powyżej 30°C). Wiosną, jesienią i zimą odwiedzają ją wszyscy spragnieni ciepłych promieni słońca, którzy szukają odpoczynku od chłodu, deszczu i mrozu.

W związku z dużą popularnością Teneryfy wśród turystów, niezależnie od pory roku warto rezerwować noclegi z wyprzedzeniem, zwłaszcza jesienią i zimą, a szczególnie w czasie karnawału (luty–marzec). W okresie jesienno-zimowym (poza karnawałem) w polskich biurach podróży ceny wycieczek spadają. Niekiedy można znaleźć bardzo korzystne promocje, dlatego warto rozważyć wyjazd w tym właśnie czasie.

Z tego względu Wyspy Kanaryjskie, w tym Teneryfa, dla turystów z Polski stają się coraz popularniejszym kierunkiem

▼ Plaża w Costa Adeje

Co zabrać?

Niezależnie od pory roku trzeba zabrać ze sobą krem przeciwśłoneczny z filtrem, okulary przeciwśłoneczne, czapkę lub kapelusz chroniący przed słońcem oraz ciepłe ubranie, przydatne np. w górach. Jeżeli planujemy wczesne pobudki, trzeba pamiętać o ubieraniu się „na cebulkę”, gdyż poranki mogą być chłodne oraz pochmurne. Koniecznie należy wziąć wygodne buty – na pewno przydadzą się do chodzenia po Parku Narodowym El Teide, górach Anaga i Teno, a także do jazdy na rowerze. Na kamienistych plażach użyteczne są specjalne buty wodne.

zorganizowanych wyjazdów wypoczynkowych, a także atrakcyjnym celem wycieczek indywidualnych. Bezpośrednie loty z Polski oferuje Ryanair. Lot z Krakowa trwa 5 godz.

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Dobre mapy są dostępne w internecie – warto je wydrukować przed wyjazdem. Najlepszym źródłem jest oficjalna strona internetowa Turismo de Tenerife – przedsiębiorstwa zajmującego się promocją turystyki Teneryfy: www.webtenerife.com. Pod tym adresem znajdują się przydatne mapy w formacie PDF do pobrania za darmo. Wśród nich jest mapa wyspy z zaznaczonymi najważniejszymi atrakcjami turystycznymi, bardzo pomocna mapa drogowa, mapa Parku Narodowego El Teide, mapy różnych miast i miejscowości, a także rozkład turystycznych linii autobusowych. Te same mapy można otrzymać za darmo w biurach informacji turystycznej na wyspie. Poza tym na tej samej stronie internetowej Turismo de Tenerife udostępnia wyszukiwarkę różnych obiektów, m.in.: biur informacji turystycznych, plaż, parków rozrywki i innych, ze wskazaniem ich położenia na mapie wyspy.

Kup książkę

Poleć książkę

Kultura i sztuka

ARCHITEKTURA

Na Teneryfie zachowało się najwięcej zabytkowych miast na całym archipelagu.

Od czasu hiszpańskiego podboju, czyli od XV w., konkwistadorzy zaczęli krzewić chrześcijaństwo wraz z reprezentującą je sztuką. Jej wyrazem była głównie architektura sakralna i z całą pewnością można stwierdzić, że na Teneryfie właśnie zabytki architektoniczne są najpowszechniejszym reprezentantem minionych wieków. Najczęściej wykorzystywanym budulcem był kamień i drewno sosny kanaryjskiej (*pino*).

Od XV w. zaczęły pojawiać się na wyspie budowle gotyckie, czego przykładem jest kościół Iglesia de la Concepción w Los Realejos, ale większość obiektów wybudowano

dopiero w późniejszych stylach: renesansowym, barokowym i klasycystycznym.

Renesans docierał na wyspy od XVI do końca XVII w., a jego wpływ widać m.in. na fasadzie ratusza w La Lagunie oraz skrupulatnie zaprojektowanej siatce urbanistycznej tego ówczesnie budowanego miasta, która jako wzór nowoczesności stała się szablonem, według którego powstało wiele miast Ameryki Południowej. Liczne przykłady świeckiej architektury renesansowej można znaleźć również w La Orotavie na północnym wybrzeżu wyspy i La Lagunie.

Kup książkę

Poleć książkę

Na XVII w. przypada złoty okres tradycyjnego budownictwa mieszkalnego. Jego charakterystycznym elementem nadal było drewno, z którego konstruowano misternie zdobione balkony. Można je dziś podziwiać w wielu kanaryjskich miasteczkach, m.in. w La Orotavie (Casa de los Balcones) i La Lagunie. Drewniane balkony to jeden z najbardziej charakterystycznych elementów architektury Teneryfy i całych Wysp Kanaryjskich.

U schyłku XVII w. pojawił się na wyspie barok. Wiele kościołów oraz fasad zostało przebudowanych w tym stylu. Powstały też liczne nowe świątynie. Rozkwit budownictwa, jaki miał wtedy miejsce, był związany ze znacznym wzrostem liczby ludności i napływem złota z Ameryki. Przywożone

z kolonii złoto zaczęto obrabiać na wyspie, rozpoczynając erę rozwoju złotnictwa w miastach.

W końcu XVIII w. na Teneryfę dotarł klasycyzm, który silnie zakorzenił się w wieku następnym. Przejawiał się przede wszystkim w architekturze świeckiej – militarnej i mieszkalnej. Doskonałym jego przykładem jest budynek Teatro Guimerá w Santa Cruz de Tenerife. Zabytków neoklasycyzmu architektury sakralnej jest niewiele, najlepiej reprezentuje ją katedra w La Lagunie.

Koniec XIX w. przyniósł krótkotrwały modernizm, charakteryzujący się falistymi liniami i dekoracyjnymi kształtami, którego przykłady można zobaczyć w Santa Cruz de Tenerife oraz w La Orotavie.

▼ Basílica de Nuestra Señora de la Candelaria

Kup książkę

Poleć książkę

Santa Cruz de Tenerife

Santa Cruz de Tenerife – drugie co do wielkości miasto na kanaryjskim archipelagu oraz stolica wyspy i całej prowincji charakteryzuje się swoistą elegancją, której próżno szukać w okolicy. Wysoka zabudowa dominująca na ulicach przywołuje na myśl hiszpańskie miasta kontynentalne, jak Madryt, albo portowe miasta europejskie, jak Genua. Wyraźnie odróżnia to miejsce od pozostałych kanaryjskich miast, a palmy, wszechobecne kwiaty, place osłonięte drzewami i widok majaczących w tle gór Anaga cieszą oczy i dodają wizycie w Santa Cruz de Tenerife posmaku egzotyki i niezwykłości.

HISTORIA

Okoliczności powstania miasta i genezę jego nazwy opisuje legenda z czasów konkwisty. 3 maja 1494 r. hiszpański konkwistador Alonso Fernández de Lugo przybił

ze swoimi oddziałami do wybrzeży Teneryfy w miejscu, gdzie rozciągało się jedno z kilku królestw Guanczów – królestwo Anaga i odprawił pierwszą katolicką mszę na wyspie oraz ustawił krzyż. Od niego ma pochodzić nazwa aktualnej stolicy Teneryfy (*santa cruz*, czyli „święty krzyż”), powstałej w miejscu, gdzie wylądowała ekspedycja. Ten epizod był początkiem podboju wyspy, który ostatecznie zakończono w 1496 r.

Miasto od początku istnienia pełniło przede wszystkim rolę portu, a pierwsza zabudowa była zlokalizowana w otoczeniu zamku św. Krzysztofa (San Cristóbal), chroniącego zatokę przed atakami piratów i korsarzy. Z biegiem lat budowano kolejne forte,

▼ Jeden z symboli miasta – budynek Auditorio de Tenerife Adán Martín

Kup książkę

Poleć książkę

a miejscowość się powiększała. W XVIII w. rozwój miasta nabrał tempa – stało się to za sprawą zniszczenia przez wulkan w 1706 r. konkurencyjnego portu Garachico oraz przeniesienia tutaj z La Laguny głównej siedziby władz wojskowych, co podniosło prestiż Santa Cruz de Tenerife. Symbolicznym wydarzeniem w historii późniejszej stolicy wyspy stało się wydarzenie z dnia 25 lipca 1797 r. Wówczas mieszkańcy odparli atak brytyjskiej floty dowodzonej przez słynnego admirała Nelsona, który raniony stracił ramię.

Prężny rozwój handlu w XIX w. nie ominął również Santa Cruz de Tenerife, które za sprawą umiejscowienia na skrzyżowaniu szlaków handlowych stało się ważnym jego ośrodkiem nie tylko w skali lokalnej, ale i międzynarodowej. Taką

sytuacja sprzyjała bogaceniu się burżuazji, inwestującej w rozbudowę miasta, czego efekty są widoczne po dziś dzień. W 1833 r., w wyniku wprowadzenia nowego podziału administracyjnego Królestwa Hiszpanii, to największe miasto Teneryfy stało się stolicą Prowincji Wysp Kanaryjskich.

W XX w. nastąpiły kolejne zmiany administracyjne i od 1933 r. miano stolicy Wspólnoty Autonomicznej Wysp Kanaryjskich (Comunidad Autónoma de Canarias) Santa Cruz de Tenerife dzieli z Las Palmas de Gran Canaria. Największa Metropolia Teneryfy do dziś jest ważnym miastem portowym, zmienił się jednak typ statków, które do niego zawijają – są to wielkie wycieczkowce, na których rocznie przybywa tutaj kilkaset tysięcy turystów. Oprócz statków pasażerskich zobaczymy wiele tankowców, a to za sprawą roli, jaką w gospodarce wyspy odgrywa przemysł rafineryjny.

Kup książkę

Poleć książkę

Góry Anaga

Na północnym wschodzie Teneryfy rozciąga się intensywnie zielony masyw gór Anaga. Jest to jeden z najpiękniejszych rejonów wyspy, w którym imponujące i trudno dostępne szczyty tworzą wyjątkowe krajobrazy. Szczególnie urokliwe są wybrzeża, gdzie góry stromo schodzą do oceanu, usiane niewielkimi plażami z czarnym, wulkanicznym piaskiem. Gdziekolwiek z oceanicznych głębin wyrastają ogromne skały rozrzucone u brzegu, jak Roques de Anaga. Piękna krajobrazu dopełniają przycupnięte na zboczach górskie wioski z kolorowymi i białymi domkami.

Trudno uwierzyć, że tylko kilkanaście kilometrów dzieli gwarną stolicę Teneryfy od

cichych i spokojnych gór, gdzie można wypocząć na łonie natury, z dala od tłumu turystów. Z tym tajemniczym rejonem, często spowitym mgłą, wiąże się wiele legend. Według jednej z nich, w północno-wschodniej części masywu zwanej El Bailadero miały odbywać się sabaty czarownic (stąd nazwa *el bailadero* – „miejsce tańców”). U stóp masywu znajduje się nawet Plaża Wiedźm – **Playa de las Brujas**, na której miały się one zbierać po wypełnieniu swoich rytuałów. Według innych opowieści, w górach można znaleźć liczne skarby, np. te pozostawione przez pirata znanego jako Łeb Psa (Cabeza de Perro), który ukrył swoje łupy wśród stromych wybrzeży Iguete de San Andrés.

Masyw Anaga liczy ok. 10 mln lat i jest jednym z najstarszych geologicznych rejonów Teneryfy. Rzeźba terenu nosi wyraźne ślady długotrwałej erozji. Najwyższym szczytem jest **Cruz de Taborno** (1024 m n.p.m.), a góry są poprzecinane głębokimi wąwozami (*barrancos*) schodzącymi do oceanu. Jednym z najładniejszych jest Barranco de Tamadiste w pobliżu wioski Afur, w którym woda płynie niemal przez cały rok.

W czasach, gdy Teneryfą władali Guancowie, na terenie masywu rozciągało się królestwo Anaga. Był to ważny rejon obfitujący w wodę, wykorzystywany głównie pod pastwiska. Pochodzi stąd wiele znalezisk archeologicznych z czasów przed konkwistą. Po podbiciu wyspy pierwszą osadą założoną przez Hiszpanów w górach Anaga była Taganana (XVI w.). Wkrótce po tych wydarzeniach rozwinęło się tu rolnictwo. Na terenach „wydartych” erozji budowano specjalne tarasy, gdzie sadzono m.in. winorośl oraz trzcinę cukrową. Uprawy tarasowe funkcjonują do dziś i są charakterystycznym elementem pejzażu. Ze względu na izolację

górskiego regionu przetrwały tu liczne tradycje, m.in. sporty *juego de palo* oraz *salto del pastor*.

W 1987 r. Masyw Anaga objęto ochroną, tworząc Parque Natural de Anaga, który następnie w 1994 r. przekształcono w **★ Parque Rural de Anaga**. Chroniony obszar ma powierzchnię prawie 15 tys. ha i leży na terenie gmin Santa Cruz, La Laguna i Tegueste. Ze względu na zróżnicowane ukształtowanie terenu panują tutaj różne mikroklimaty: wilgotny i deszczowy w górach oraz słoneczny i suchy na wybrzeżach. Wpływa to na różnorodność bujnej fauny i flory, obfitującej w liczne endemity. W tym szczególnym ekosystemie można zobaczyć roślinność reprezentatywną dla kanaryjskiego archipelagu. Rośnie tu m.in. reliktowy las wawrzynowy *laurisilva* i lasy jałowcowe (okolice wioski Afur).

We wschodniej części masywu znajdują się skupiska wilczomleczy kanaryjskich i tabaiby. W górach Anaga rosną także smocze drzewa. Szczególnie malowniczo wyglądają typowe dla regionu Makaronezji

▼ Zachód słońca nad Tagananą

lasy wawrzynowe (*laurisilva*) zanurzone w morzu chmur (*mar de nubes*), ich połączenie można podziwiać na Monte de las Mercedes. Około 20 mln lat temu takie lasy pokrywały południową Europę i północną Afrykę, aż do czasu czwartorzędowych zlodowaceń. Na bardziej suchych obszarach można spotkać fragmenty suchego lasu wawrzynowego, tzw. *fayal-brezal*, z przewagą wrzośców i woskownicy.

Góry Anaga chętnie goszczą miłośników pieszych wędrówek. Wytyczono tutaj dobrze oznakowane szlaki. W 2011 r. otwarto nową trasę ★ **Sendero de los Sentidos** (Szlak Zmysłów) na terenie Llano de los Loros. Mogą z niego korzystać wszyscy miłośnicy pieszych wędrówek, także dzieci. Trasa zaczyna się przy centrum informacyjnym Cruz del Carmen i dzieli się na trzy odcinki.

Przejście najkrótszego zajmuje ok. 20 min, a najdłuższego – ok. 1,5 godz. Najkrótsza część trasy jest dostosowana również do wymogów osób niepełnosprawnych. Prawie wszystkie górskie szlaki w Masywie Anaga oferują zapierające dech w piersiach widoki.

Największą miejscowością w masywie Anaga jest **SAN ANDRÉS** – białe domki z kolorowymi drzwiami i oknami stoją pomiędzy podnóżem gór a oceanem, jakby przycupnęły na chwilę w trakcie wędrówki. Między nimi można zobaczyć XVIII-wieczny **kościół św. Andrzeja** (Iglesia de San Andrés Apóstol), a na obrzeżach ruiny niewielkiego zamku ★ **Torre (Castillo) de San Andrés**. Fortyfikacja przede wszystkim chroniła wybrzeże przez najazdami piratów. W XIX w. połowa fortecy uległa zniszczeniu w wyniku powodzi i gdy dziś na nią patrzymy, sprawia

Kup książkę

Poleć książkę

wrażenie rozłupanej nożem przez jakiegoś olbrzyma, mieszkającego między pobliskimi szczytami.

W obrębie miasteczka funkcjonuje wiele restauracji, przygotowanych specjalnie dla osób korzystających z pobliskiej plaży – **Playa de Las Teresitas**. Można w nich skosztować m.in. pysznych świeżych ryb prosto z Atlantyku.

Z San Andrés, drogą TF-121 wiodącą wzdłuż wybrzeża, dojedziemy do leżącej w dolinie miejscowości **IGUESTE DE SAN ANDRÉS**, w której uprawiane są m.in. banany, mango i papaje, a w samym miasteczku zobaczymy neogotycki **kościółek św. Piotra** (Iglesia de San Pedro).

Warto zapuścić się w bardziej niedostępne rejony Parque Rural. Na obszarze El Bailadero, u północnych wybrzeży wyspy,

▼ Playa de Las Teresitas

leży kilka naprawdę urokliwych wiosek. Jedną z nich jest pierwsza osada wybudowana w górach Anaga przez hiszpańskich konkwistadorów – **TAGANANA**. W tej pięknej wiosce pełnej białych domków ulokowanych na zielonym zboczu znajduje się perełka starej kanaryjskiej architektury. Jest nią ★ **kościół Matki Boskiej Śnieżnej** (Iglesia de Nuestra Señora de las Nieves, Taganana; otwarte tylko podczas mszy św.: latem pn., czw. i pt. 18.30, sb. 18.45, nd. 11.30; zimą pn., czw. i pt. 18.00, sb. 18.30, nd. 11.30, z XVI w., zrekonstruowany w XX w., jedna z najstarszych świątyń na wyspie. Wewnątrz podziwiać można flamandzki tryptyk *Adoracja Trzech Króli* z XVI w., przypisywany Hansowi Memlingowi, a także obraz *Virgen de las Nieves (Matka Boska Śnieżna)* z XVI w. o ciekawym pochodzeniu – został znaleziony

Kup książkę

Poleć książkę

pod koniec XIX w. na pobliskiej plaży, po tym jak przewożący go francuski statek rozbił się u wybrzeży Teneryfy. W Tagananie warto również odwiedzić dzielnicę El Portugal z tradycyjną architekturą kanaryjską.

Niedaleko na wschód od Taganany leży malownicza wioska **ALMÁCIGA**, która słynie z produkcji mocnego, stołowego „wina” z jeżyn (*vino de mora*). Zmierzając dalej w kierunku wschodnim, można udać się do małej wioski **CHAMORGI**, gdzie kończy się asfaltowa droga i dalej można wędrować już tylko pieszo. Krzyżuje się tam wiele szlaków turystycznych i można wybrać się na pieszą wycieczkę np. na północny wschód w kierunku wioski **ROQUE BERMEJO**, obok której w XIX w. na pobliskim cyplu o tej samej nazwie, wybudowano funkcjonującą do dziś latarnię morską **Faro de Anaga**.

W centralnej i wschodniej części Parque Rural warto zwrócić uwagę na liczne **domy-jaskinie** (*casas-cueva*), które są pozostałością po domostwach pierwszych mieszkańców wyspy – Guanczów. Najwięcej tego typu „mieszkań” zachowało się w wiosce **CHINAMADA**. Wiele z nich, znacznie zmienionych, służy ludziom do dziś, ponieważ skalne

mury gwarantują dogodną dla człowieka temperaturę, zarówno w okresie zimowym, jak i letnim.

Zwiedzając masyw Anaga, koniecznie trzeba udać się na przynajmniej jedną z trudno dostępnych pięknych plaż północy. Pokryte są one czarnym, wulkanicznym piaskiem, np. **Las Gaviotas** (plaża może być okresowo zamknięta z powodu osuwisk skalnych) w pobliżu Playa de las Teresitas. Pięknymi zakątkami do odwiedzenia są również **Playa de Benijo** i **Playa de los Roques**, przy których wyrastają z oceanu ogromne skały. Do wielu dzikich plaż można dostać się tylko drogą wodną lub pieszo, np. do niewielkiej plaży z szarym piaskiem **Playa de Antequera**.

OKOLICE

Na północno-zachodnim wybrzeżu Teneryfy znajdują się dwie miejscowości, które nie leżą w obrębie Parque Rural de Anaga, ale sąsiadują z jego zachodnią granicą – są to **BAJAMAR** oraz **PUNTA DEL HIDALGO**. Utworzono w nich specjalne baseny z morską wodą – popularne **Piscinas de Bajamar** oraz **Arenisco** w Punta del Hidalgo. Dla zwolenników tradycyjnego plażowania

▼ Plaża w Bajamar

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Teneryfa

to chyba najsłynniejsza i najpopularniejsza kanaryjska wyspa. Jest nazywana „wyspą wiecznej wiosny”, ponieważ zachwyca niesamowicie bujną przyrodą i łagodnym klimatem, zachęcając do wypoczynku przez cały rok. Błękitne wody Atlantyku i górujący nad wyspą wulkan Pico del Teide gwarantują niezapomniane wrażenia zarówno amatorom błęgiego lenistwa, jak i bardziej aktywnym: nurkującym i surfującym, wędrującym i jeżdżącym konno. Miłośnicy historii odkryją liczne zabytkowe miasta, a smakosze – wysmienitą kanaryjską kuchnię. Chciałoby się tu zostać i zatrzymać czas!

Wspaniałe krajobrazy

Najwyższy **szczyt Hiszpanii**

Malownicze miasteczka i wioski

Rajska roślinność

Górskie **trekkingi**

Kąpiele morskie i słoneczne

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
 0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:

ebookpoint.PL

ISBN 978-83-283-2827-3

Cena 26,90 zł